

**Europejska polityka sąsiedztwa**

**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 grudnia 2011 r. w sprawie przeglądu europejskiej polityki sąsiedztwa (2011/2157(INI))**

*Parlament Europejski,*

- uwzględniając wspólne komunikaty Komisji i Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie nowej koncepcji działań w obliczu zmian zachodzących w sąsiedztwie (COM(2011)0303) oraz z dnia 8 marca 2011 r. w sprawie partnerstwa na rzecz demokracji i wspólnego dobrobytu z południowym regionem Morza Śródziemnego (COM(2011)0200),
- uwzględniając komunikaty Komisji z dnia 11 marca 2003 r. pt. „Rozszerzona Europa – sąsiedztwo: nowe ramy stosunków z naszymi wschodnimi i południowymi sąsiadami” (COM(2003)0104), z dnia 12 maja 2004 r. pt. „Europejska polityka sąsiedztwa – dokument strategiczny” (COM(2004)0373), z dnia 4 grudnia 2006 r. w sprawie wzmocnienia europejskiej polityki sąsiedztwa (COM(2006)0726), z dnia 5 grudnia 2007 r. w sprawie silnej europejskiej polityki sąsiedztwa (COM(2007)0774), z dnia 3 grudnia 2008 r. w sprawie Partnerstwa Wschodniego (COM(2008)0823), z dnia 20 maja 2008 r. pt. „Proces barceloński: Unia na rzecz regionu Morza Śródziemnego” (COM(2008)0319) i z dnia 12 maja 2010 r. w sprawie podsumowania europejskiej polityki sąsiedztwa (COM(2010)0207) oraz z dnia 24 maja 2011 r. w sprawie „Dialogu na rzecz migracji, mobilności i bezpieczeństwa z państwami południowego regionu Morza Śródziemnego” (COM(2011)0292),
- uwzględniając rozwój europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS) od 2004 r., a w szczególności sprawozdania z postępów w jej wdrażaniu przedstawiane przez Komisję,
- uwzględniając plany działań przyjęte wspólnie z Egiptem, Izraelem, Jordanią, Libanem, Marokiem, Autonomią Palestyńską oraz Tunezją, Armenią, Azerbejdżanem, Gruzją i Mołdawią, jak również program stowarzyszeniowy z Ukrainą,
- uwzględniając konkluzje Rady do Spraw Zagranicznych w sprawie EPS z dnia 26 lipca 2010 r. i z dnia 20 czerwca 2011 r. oraz konkluzje Rady do Spraw Zagranicznych/Handlu Międzynarodowego z dnia 26 września 2011 r.,
- uwzględniając konkluzje z posiedzenia ministrów spraw zagranicznych Partnerstwa Wschodniego z dnia 13 grudnia 2010 r.,
- uwzględniając wspólne deklaracje przyjęte podczas szczytu Partnerstwa Wschodniego w Pradze w dniu 7 maja 2009 r. oraz szczytu Partnerstwa Wschodniego w Warszawie w dniach 29-30 września 2011 r.,
- uwzględniając deklarację barcelońską ustanawiającą partnerstwo euro-śródziemnomorskie, przyjętą podczas euro-śródziemnomorskiej konferencji ministrów spraw zagranicznych w dniach 27-28 listopada 1995 r.,

- uwzględniając zatwierdzenie przez Radę Europejską na posiedzeniu w Brukseli w dniach 13-14 marca 2008 r. inicjatywy „Proces barceloński – Unia na rzecz Regionu Morza Śródziemnego”,
- uwzględniając oświadczenie wydane na szczycie poświęconym regionowi Morza Śródziemnego w Paryżu w dniu 13 lipca 2008 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady Stowarzyszenia UE-Maroko z dnia 13 października 2008 r., zgodnie z którymi Maroku przyznano szczególny status,
- uwzględniając konkluzje Rady Stowarzyszenia UE-Jordania z dnia 26 października 2010 r., zgodnie z którymi Jordanii przyznano szczególny status,
- uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 1638/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 2006 r. określające przepisy ogólne w sprawie ustanowienia Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (ENPI)<sup>1</sup>,
- uwzględniając swoje oświadczenie z dnia 27 września 2011 r. w sprawie utworzenia euro-śródziemnomorskich programów „Erasmus” i „Leonardo da Vinci”<sup>2</sup>,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 13/2010 pt. „Czy z powodzeniem uruchomiono nowy Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa oraz czy osiąga on zamierzone rezultaty na Zakaukaziu (Armenia, Azerbejdżan, Gruzja)?”,
- uwzględniając decyzję 2011/424/WPZiB Rady z dnia 18 lipca 2011 r. w sprawie mianowania Specjalnego Przedstawiciela Unii Europejskiej w południowym regionie Morza Śródziemnego<sup>3</sup> oraz decyzję 2011/518/WPZiB Rady z dnia 25 sierpnia 2011 r. w sprawie mianowania Specjalnego Przedstawiciela Unii Europejskiej w Regionie Kaukazu Południowego i ds. Kryzysu w Gruzji<sup>4</sup>,
- uwzględniając swoje rezolucje z dnia 7 kwietnia 2011 r. w sprawie przeglądu europejskiej polityki sąsiedztwa – wymiaru wschodniego<sup>5</sup> i w sprawie przeglądu europejskiej polityki sąsiedztwa – wymiaru południowego<sup>6</sup>,
- uwzględniając swoje rezolucje z dnia 19 stycznia 2006 r. w sprawie europejskiej polityki sąsiedztwa<sup>7</sup>, z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie wzmocnienia europejskiej polityki sąsiedztwa<sup>8</sup>, z dnia 6 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa<sup>9</sup>, z dnia 5 czerwca 2008 r. w sprawie rocznego sprawozdania Rady dla Parlamentu Europejskiego dotyczącego głównych aspektów i podstawowych wyborów w zakresie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB)<sup>10</sup>, z dnia 19 lutego

<sup>1</sup> Dz.U. L 310 z 9.11.2006, s. 1.

<sup>2</sup> Teksty przyjęte, P7\_TA(2011)0413.

<sup>3</sup> Dz.U. L 188 z 19.7.2011, s. 24.

<sup>4</sup> Dz.U. L 221 z 27.8.2011, s. 5.

<sup>5</sup> Teksty przyjęte, P7\_TA(2011)0153.

<sup>6</sup> Teksty przyjęte, P7\_TA(2011)0154.

<sup>7</sup> Dz.U. C 287 E z 24.11.2006, s. 312.

<sup>8</sup> Dz.U. C 282 E z 6.11.2008, s. 443.

<sup>9</sup> Dz.U. C 303 E z 13.12.2006, s. 760.

<sup>10</sup> Dz.U. C 285 E z 26.11.2009, s. 11.

2009 r. w sprawie przeglądu Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa<sup>1</sup>, z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie procesu barcelońskiego – Unii na rzecz Regionu Morza Śródziemnego<sup>2</sup>, z dnia 17 stycznia 2008 r. w sprawie podejścia do polityki regionalnej w regionie Morza Czarnego<sup>3</sup>, z dnia 20 stycznia 2011 r. w sprawie strategii UE na rzecz regionu Morza Czarnego<sup>4</sup>, z dnia 20 maja 2010 r. w sprawie Unii na rzecz Regionu Morza Śródziemnego<sup>5</sup>, z dnia 20 maja 2010 r. w sprawie potrzeby określenia strategii UE dla Kaukazu Południowego<sup>6</sup>, z dnia 9 września 2010 r. w sprawie sytuacji nad rzeką Jordan ze szczególnym uwzględnieniem obszaru dolnego Jordanu<sup>7</sup>, z dnia 3 lutego 2011 r. w sprawie sytuacji w Tunezji<sup>8</sup>, z dnia 17 lutego 2011 r. w sprawie sytuacji w Egipcie<sup>9</sup>, z dnia 10 marca 2011 r. w sprawie południowego sąsiedztwa, w szczególności Libii, w tym kwestii humanitarnych<sup>10</sup> oraz z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie sytuacji w Syrii, Jemenie i Bahrajnie w kontekście sytuacji w świecie arabskim i w Afryce Północnej, z dnia 15 września 2011 r. i z dnia 20 stycznia 2011 r. w sprawie sytuacji na Białorusi i wszystkie swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Białorusi, a także rezolucje z dnia 15 września 2011 r. w sprawie sytuacji w Libii<sup>11</sup> oraz w sprawie sytuacji w Syrii<sup>12</sup>,

- uwzględniając zalecenia poszczególnych komisji Zgromadzenia Parlamentarnego Unii dla Śródziemnomorza przyjęte na 7. sesji plenarnej w Rzymie w dniach 3-4 marca 2011 r.,
- uwzględniając Akt Ustanawiający Zgromadzenie Parlamentarne UE-Sąsiedztwo Wschodnie (Euronest) z dnia 3 maja 2011 r.,
- uwzględniając konkluzje z posiedzenia inauguracyjnego Eurośródziemnomorskiego Zgromadzenia Samorządów Lokalnych i Regionalnych (ARLEM), które odbyło się w Barcelonie w dniu 21 stycznia 2010 r.,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 maja 2011 r. w sprawie kulturowego wymiaru działań zewnętrznych UE<sup>13</sup>,
- uwzględniając Europejską agendę kultury w dobie globalizacji świata (COM(2007)0242),
- uwzględniając art. 8 oraz art. 21 Traktatu o Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 48 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych oraz opinie Komisji Rozwoju, Komisji Budżetowej, Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, Komisji Rozwoju Regionalnego, Komisji Kultury i Edukacji,

---

<sup>1</sup> Dz.U. C 76 E z 25.3.2010, s. 83.

<sup>2</sup> Dz.U. C 76 E z 25.3.2010, s. 76.

<sup>3</sup> Dz.U. C 41 E z 19.2.2009, s. 64.

<sup>4</sup> Teksty przyjęte, P7\_TA(2011)0025.

<sup>5</sup> Dz.U. C 161 E z 31.5.2011, s. 126.

<sup>6</sup> Dz.U. C 161 E z 31.5.2011, s. 136.

<sup>7</sup> Dz.U. C 308 E z 20.10.2011, s. 81.

<sup>8</sup> Teksty przyjęte, P7\_TA(2011)0038.

<sup>9</sup> Teksty przyjęte, P7\_TA(2011)0064.

<sup>10</sup> Teksty przyjęte, P7\_TA(2011)0095.

<sup>11</sup> Teksty przyjęte, P7\_TA(2011)0386.

<sup>12</sup> Teksty przyjęte, P7\_TA(2011)0387.

<sup>13</sup> Teksty przyjęte, P7\_TA(2011)0239.

Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Komisji Spraw Konstytucyjnych (A7-0400/2011),

- A. mając na uwadze, że poszanowanie i propagowanie demokracji i praw człowieka – zwłaszcza praw kobiet, praw dzieci i praw mniejszości – sprawiedliwości i praworządności, podstawowych wolności – w tym wolności sumienia, wolności wyznania lub przekonań, wolności orientacji seksualnej, wolności wypowiedzi, wolności zrzeszania się oraz wolności mediów, w tym nieograniczonego dostępu do informacji, komunikacji i internetu – umocnienia społeczeństwa obywatelskiego, zwiększenia bezpieczeństwa – obejmującego pokojowe rozwiązywanie konfliktów oraz stosunki dobrosąsiedzkie – stabilności demokratycznej, dostatku, sprawiedliwej dystrybucji dochodów, dobrobytu i szans społecznych, walki z korupcją i wspierania dobrego sprawowania rządów oraz zrównoważonego rozwoju są podstawowymi zasadami i celami UE, które muszą stanowić wspólne wartości będące u podstaw przeglądu EPS;
- B. mając na uwadze, że w podstawowym interesie UE leży dążenie do osiągnięcia ambitnych celów w zakresie współpracy gospodarczej oraz przyjęcie obopólnie korzystnej odpowiedzialnej i elastycznej strategii opartej na wsparciu dla procesów demokratycznej transformacji, uczenie się na błędach i pomyłkach strategii politycznych UE i państw członkowskich, zwłaszcza polityki beztroskiego podejścia do autorytarnych reżimów sąsiedztwa południowego, z czego należy wyciągnąć wniosek, że cała europejska polityka sąsiedztwa UE powinna opierać się na wartościach;
- C. mając na uwadze, że w tym nowym kontekście należy nadać nowy impuls stosunkom z tymi państwami, w oparciu o współpracę skoncentrowaną na demokracji i dobrobycie na obydwu wybrzeżach Morza Śródziemnego, a nie tylko bezpieczeństwie i kontroli migracji;
- D. mając na uwadze, że Unia dla Śródziemnomorza została powołana do realizacji ambitnego celu, by służyć jako stały instrument zacieśniania stosunków z państwami, z którymi Unia sąsiaduje na południu, zastępujący wcześniejszy proces barceloński w dążeniu do wzmocnienia i podniesienia statusu prowadzonych prac;
- E. mając na uwadze, że współpraca w ramach Zgromadzenia Parlamentarnego Euronest ma na celu osiągnięcie pozytywnych wyników dzięki temu, że pełni rolę platformy wymiany poglądów, znajdowania wspólnych stanowisk w sprawie aktualnych wyzwań globalnych związanych z demokracją, polityką, ekonomią, bezpieczeństwem energetycznym i sprawami społecznymi, a także wzmocnienia więzi między krajami regionu oraz między tymi krajami a UE;
- F. mając na uwadze, że art. 49 TFUE stanowi, iż każde państwo europejskie, które szanuje wartości, na których opiera się UE, a mianowicie demokrację, praworządność, poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności i jest zaangażowane w ich wspieranie, może złożyć wniosek o członkostwo w Unii;
- G. mając na uwadze, że wzmocnione stosunki wymagają jasnego i potwierdzonego zaangażowania na rzecz reform z zamiarem czynienia wymiernych postępów w osiągnięciu wcześniej ustalonych poziomów odniesienia;
- H. mając na uwadze, że UE powinna wyposażyć się w elastyczne i odpowiednio finansowane instrumenty odpowiadające jej ambicjom i wydarzeniom w regionach, preferując optymalne wykorzystanie istniejących instrumentów finansowych;

- I. mając na uwadze, że skutki kryzysu gospodarczego i finansowego przesłoniły już istniejące wyzwania polityczne i społeczne w krajach partnerskich, zwłaszcza w odniesieniu do problemu bezrobocia; mając na uwadze, że zmniejszenie stopy bezrobocia w regionie oraz zaoferowanie jego mieszkańcom, zwłaszcza kobietom, młodym ludziom i ludności wiejskiej, nadziei na przyszłość leżą we wspólnym interesie tych krajów oraz UE;
- J. mając na uwadze, że Parlament Europejski popiera utworzenie eurośródziemnomorskich programów „Erasmus” i „Leonardo da Vinci” na mocy swojego oświadczenia z dnia 27 września 2011 r.;
1. z zadowoleniem przyjmuje wspólne komunikaty Komisji i Wysokiego Przedstawiciela ds. Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa „Nowa koncepcja działań w obliczu zmian zachodzących w sąsiedztwie” i „Partnerstwo na rzecz demokracji i wspólnego dobrobytu z południowym regionem Morza Śródziemnego” oraz zaprezentowane w nich podejście, w szczególności w odniesieniu do zasad wzajemnej rozliczalności oraz wspólnego zaangażowania na rzecz uniwersalnych wartości, takich jak prawa człowieka, demokracja i praworządność, jak również do zasady warunkowości oraz podejścia dostosowanego do potrzeb krajów partnerskich, działań na rzecz współpracy wielostronnej i prowadzonej poniżej szczebla regionalnego oraz zasady dalszego zaangażowania społeczeństwa w europejską politykę sąsiedztwa;
  2. uznaje aspiracje europejskie i europejski wybór niektórych partnerów oraz ich zaangażowanie na rzecz budowy głębokiej i trwałej demokracji oraz podkreśla konieczność stworzenia nowego i odrębnego stosunku między UE a krajami objętymi Partnerstwem Wschodnim, przy jednoczesnym wspieraniu ich działań na rzecz trwałej demokracji i gospodarki rynkowej;
  3. nalega jednak, by państwu sąsiadującym dać konkretne i wiarygodne bodźce zachęcające do angażowania na rzecz wspólnego celu budowania głębokiej demokracji oraz by zróżnicowanie na podstawie sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej, wyników i osiągnięć poszczególnych krajów, opierało się na jasno określonych kryteriach oraz mierzalnych i regularnie monitorowanych poziomach odniesienia dla poszczególnych krajów partnerskich; wzywa w związku z tym Komisję i ESDZ do uznania poziomów odniesienia przewidzianych we wspólnym komunikacie za cele do osiągnięcia oraz do uznania, że do przeprowadzenia oceny poczynionych postępów cele te wymagają bardziej szczegółowych, mierzalnych, osiągalnych poziomów odniesienia w czasie, przy czym inny jest punkt wyjścia poziomów odniesienia dla wschodniego sąsiedztwa, a inny dla południowego; jest zdania, że polityka nastawiona na osiągnięcie celów wymaga jaśniejszej metodyki określania poziomów odniesienia i podkreśla w tym kontekście znaczenie wprowadzenia odpowiednich mechanizmów monitorowania w celu oceny postępów krajów objętych EPS; podkreśla, że takie podejście musi znaleźć odzwierciedlenie w strukturze planów działania EPS i w odpowiednich rocznych sprawozdaniach z postępów;
  4. uważa, że przegląd europejskiej polityki sąsiedztwa stwarza UE możliwość skutecznej realizacji stawianych sobie celów oraz przestrzegania swoich wartości, zgodnie z art. 2, 3, 6, 8 i 21 Traktatu o Unii Europejskiej;
  5. podkreśla, że o ile polityka Unii w dziedzinie współpracy na rzecz rozwoju wpisuje się w ramy zasad i celów działań zewnętrznych Unii, a zatem również w europejską politykę sąsiedztwa, jak ma to miejsce w tym przypadku, to jednak przy realizacji polityki mogącej mieć wpływ na kraje rozwijające się Unia ma konstytucyjny obowiązek wynikający

z art. 208 ust. 1 akapit drugi Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej uwzględniania celów współpracy na rzecz rozwoju; w związku z tym zachęca Komisję i ESDZ, żeby nigdy nie traciły z oczu celów w postaci zmniejszenia i ostatecznie likwidacji ubóstwa, kiedy realizują europejską politykę sąsiedztwa zarówno w krajach partnerskich sąsiedztwa wschodniego, jak i sąsiedztwa południowego;

6. popiera włączenie do europejskiej polityki sąsiedztwa wcześniej wydzielonych strategii polityki zagranicznej i pomocowej; oczekuje przyjęcia wzmocnionej sieci ustaleń instytucjonalnych, cechującej się stabilnością i rentownością, ukierunkowanej na głębszą integrację gospodarczą i ściślejsze stowarzyszenie polityczne wszystkich zainteresowanych podmiotów, w tym przyjęcie na poziomie wszystkich forów międzynarodowych, a zwłaszcza w Organizacji Narodów Zjednoczonych, wartości wyznawanych w Unii Europejskiej;

### ***Głęboka demokracja i partnerstwo ze społeczeństwami***

7. chociaż UE nie dąży do narzucenia modelu czy gotowej recepty na reformy polityczne, podkreśla, że europejska polityka sąsiedztwa opiera się na podzielanych wartościach, wspólnym poczuciu odpowiedzialności, wzajemnej rozliczalności i szacunku oraz zaangażowaniu na rzecz demokracji, praw człowieka, praworządności, walki z korupcją, gospodarki rynkowej i dobrych rządów;
8. podkreśla znaczenie aktywnych i niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym partnerów społecznych, dla demokracji; podkreśla znaczenie dialogu z odpowiednimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego oraz ich należytego finansowania w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (EIS), a także podkreśla, że należy wzmocnić partnerstwo między UE i krajami objętymi EPS a społeczeństwem obywatelskim tych państw, aby pomóc w budowaniu sprawnych demokracji, pobudzeniu reform i trwałego wzrostu gospodarczego; podkreśla, że takie partnerstwa ze społeczeństwem obywatelskim muszą sprzyjać włączeniu społecznemu, w tym przede wszystkim przedstawiciele organizacji kobiet i mniejszości; wzywa ESDZ i Komisję do wspierania wysiłków podejmowanych przez parlamenty, władze lokalne i regionalne oraz społeczeństwo obywatelskie na rzecz odegrania roli w definiowaniu strategii EPS, rozliczaniu rządów, monitorowaniu i ocenie wyników osiągniętych w przeszłości i uzyskiwanych rezultatów;
9. podkreśla znaczenie nawiązywania partnerstwa ze społeczeństwami obywatelskimi jako środka promowania zmian oraz demokratyzacji; w tym kontekście odnotowuje przeznaczenie 22 mln EUR na instrument wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego na lata 2011-2013 i oczekuje przeznaczenia większych środków na ten instrument w następnych wieloletnich ramach finansowych; wzywa ESDZ i Komisję do lepszego wyjaśnienia zakresu i celów potencjalnego instrumentu wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i wzywa do lepszego wyjaśnienia komplementarności instrumentu wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego wobec instrumentów EIDHR oraz ENPI; stwierdza, że należy również określić instrumenty konkretnego wspierania mniejszości wyznaniowych i etnicznych w dziedzinach objętych tą inicjatywą; zaleca wykorzystanie tego instrumentu do udoskonalenia prac Forum na rzecz Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach Partnerstwa Wschodniego i potencjalnego utworzenia takiego forum również dla partnerów południowych;

10. z zadowoleniem przyjmuje propozycję ustanowienia Europejskiej Fundacji na rzecz Demokracji (EFD), która jest właściwą w czasie reakcją na żądania demokracji wyrażane przez społeczeństwa krajów sąsiadujących z Unią; podkreśla, że powinna ona stanowić elastyczny, szybki i ukierunkowany mechanizm wsparcia oraz powinna uzupełniać już istniejące instrumenty UE oraz przykładową wieloletnią działalność europejskich fundacji politycznych i niepolitycznych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego, biorąc pod uwagę, że celem tej inicjatywy powinny być wymierne wyniki; nalega, by fundacja ta nie utrudniała ani nie powieliała działań prowadzonych już przez tamte fundacje lub w ramach istniejących programów europejskich, takich jak EIDHR; podkreśla, że jej zakres i organizacja powinny być wyraźnie określone, a struktury i procedury powinny być proste i nieskomplikowane; wzywa ESDZ, Komisję i (polską) prezydencję do przedstawienia jasnego rozróżnienia kompetencji przyszłej Europejskiej Fundacji na rzecz Demokracji w stosunku do tych instrumentów i przepisów; domaga się prawa kontroli i zaangażowania Parlamentu Europejskiego w strukturę zarządzania fundacji w taki sposób, by pomagał w ustalaniu celów rocznych, priorytetów, spodziewanych wyników i szeroko pojętych środków finansowych oraz uczestniczył w monitorowaniu jej działalności; wyraża zaniepokojenie faktem, że fundacja ta miałaby być częściowo lub w całości finansowana z funduszy nie pochodzących z budżetu UE, i ponownie podkreśla prawo władzy budżetowej do nadzorowania i kontroli wydatków fundacji; domaga się w związku z tym wyjaśnień Komisji i Rady w tej kwestii;
11. wzywa ESDZ i Komisję, by w ramach nowego podejścia opartego na wynikach i na zasadzie „więcej za więcej” nadal wspierały wszelkie reformy polityczne, uwzględniając przy tym potrzeby oraz poziom rozwoju gospodarczego i społecznego poszczególnych krajów partnerskich; wzywa je do stworzenia jasnej i odpowiedniej metodologii oraz szczegółowych poziomów odniesienia do celów oceny osiągnięć krajów objętych EPS w zakresie poszanowania i promowania demokracji i praw człowieka (a w szczególności wolności wypowiedzi, sumienia, wyznania, zrzeszania się i wolnych mediów) oraz do systematycznego zdawania dostatecznie szczegółowych sprawozdań, które powinny być podstawą do przyznawania środków w ramach nowego podejścia opartego na wynikach i na zasadzie „więcej za więcej”; zwraca się o uwzględnienie takich ocen w sprawozdaniach z postępów EPS i coroczne przedstawianie tych sprawozdań Komisji Spraw Zagranicznych; nalega na potrzebę systematycznego włączania organizacji społeczeństwa obywatelskiego w proces przeglądu na wszystkich jego etapach; jest zdania, że takie podejście oparte na wynikach oznacza również „mniej za mniej”, i ponawia apel o skuteczne wdrażanie klauzuli dotyczącej praw człowieka i demokracji w porozumieniach UE z państwami trzecimi;
12. zwraca się do ESDZ i Komisji o dostarczenie szerszych informacji o sposobie wdrożenia zasady wzajemnej rozliczalności;
13. uważa, że należy stale monitorować sytuację praw człowieka – ze szczególnym uwzględnieniem praw dzieci, kobiet oraz mniejszości – oraz dialogi prowadzone w dziedzinie praw człowieka z wszystkimi krajami partnerskimi oraz że do rocznych sprawozdań z postępów poszczególnych krajów partnerskich i wyników prowadzonych dialogów należy dołączać roczną ocenę tej sytuacji w formie załącznika, przy uwzględnieniu czytelnego mechanizmu umożliwiającego ponowne rozważenie i stopniowe ograniczenie dwustronnej współpracy w potwierdzonych przypadkach łamania praw człowieka; podkreśla, że podejście do różnych krajów partnerskich w dziedzinie praw człowieka musi być wiarygodne;

14. wzywa UE i państwa członkowskie do skoncentrowania swojej współpracy w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa na partnerstwach bliźniaczych między podmiotami demokratycznymi w UE, takimi jak związki zawodowe, organizacje pozarządowe, odpowiednie organizacje pracodawców, rolnicy, kobiety, uczestnicy dialogu wyznaniowego, konsumenci, młodzież, dziennikarze, nauczyciele, organy samorządowe, uniwersytety, studenci, podmioty zajmujące się zmianami klimatu, a ich odpowiednikami powstającymi w krajach objętych EPS;
15. podkreśla, że wolność wypowiedzi oraz niezależność i pluralizm mediów stanowią podstawę solidnej i trwałej demokracji opartej na wspólnych wartościach; podkreśla znaczenie niezależnych, trwałych i odpowiedzialnych mediów publicznych przekazujących wysokiej jakości, pluralistyczne i zróżnicowane treści, przypominając, że wolne i niezależne media publiczne zawsze odgrywają kluczową rolę w pogłębianiu demokracji, zwiększaniu zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w sprawy publiczne oraz wzmacnianiu roli obywateli w dążeniu do demokracji;
16. zdecydowanie popiera swobodny przepływ informacji i wzywa do niego, a także do zapewnienia dziennikarzom warunków umożliwiających skuteczne i swobodne wykonywanie pracy, bez nacisków politycznych, ekonomicznych lub innych, oraz do stworzenia infrastruktury, która umożliwi rozwój nowoczesnej technologii elektronicznej; z zadowoleniem przyjmuje deklarację ONZ z dnia 6 czerwca 2011 r. uznającą dostęp do internetu za prawo człowieka; w tym kontekście ponagla ESDZ i Komisję do utworzenia specjalnych narzędzi wspierania organizacji społeczeństwa obywatelskiego i obywateli krajów objętych EPS w uzyskiwaniu nieograniczonego dostępu do internetu i innych form korzystania z technologii komunikacji elektronicznej;
17. podkreśla, że udział kobiet, młodych ludzi i społeczeństwa obywatelskiego oraz działanie wolnych i niezależnych mediów będzie miało kluczowe znaczenie w trwającym obecnie procesie demokratycznych przemian w państwach Arabskiej Wiosny Ludów, i ponagla UE do zwiększenia wsparcia w celu wykształcenia i zorganizowania tych podmiotów, między innymi przez zaproszenie ich do obserwowania wyborów i działania instytucji demokratycznych w UE;
18. uważa, że pełne i faktyczne poszanowanie wolności wyznania (na szczeblu indywidualnym, zbiorowym, publicznym, prywatnym i instytucjonalnym) powinno uzyskać priorytetowy charakter, szczególnie dla wszystkich mniejszości wyznaniowych występujących w regionie, podobnie jak potrzeba udzielenia specjalnego wsparcia tym grupom;
19. podkreśla szczególnie znaczenie propagowania praw dziecka i zapewnienia ochrony dzieciom zgodnie z postanowieniami Traktatu z Lizbony;
20. domaga się wsparcia rozwoju demokratycznie ukierunkowanych partii politycznych w tych państwach sąsiednich, które nadal aspirują do demokracji, jak również tworzenia organizacji pozarządowych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego;
21. podkreśla znaczenie zapewnienia odpowiedniej reprezentacji kobiet w parlamencie, ministerstwach, na najwyższych stanowiskach rządowych, na stanowiskach decyzyjnych w administracji publicznej i administracji lokalnej oraz w zarządach przedsiębiorstw publicznych; zachęca kraje partnerskie EPS do przyjęcia i stosowania polityki równouprawnienia płci oraz przyjęcia planów działania na rzecz równouprawnienia;



22. z zadowoleniem przyjmuje prace unijnej grupy doradczej wysokiego szczebla ds. Republiki Armenii i utworzenie podobnej grupy w Mołdawii; zachęca wiceprzewodniczącą/wysoką przedstawiciel i Komisję do zaoferowania takiej pomocy wszystkim partnerom wschodnim, przy zapewnieniu, tak jak to miało miejsce w przypadku Armenii, że uwzględniony zostanie wymiar parlamentarny; domaga się aktualizacji tego instrumentu UE i zaleca ESDZ sprawowanie bezpośredniej kontroli nad rekrutacją, jak również zarządzaniem doradcami w celu zagwarantowania najbardziej odpowiedniego przeniesienia wiedzy UE do krajów objętych Partnerstwem Wschodnim;
23. wzywa WE do zwiększenia widoczności przedsięwzięć Partnerstwa Wschodniego oraz Unii dla Śródziemnomorza w krajach partnerskich i lepszego wyjaśnienia obywatelom tych państw funkcji tych inicjatyw, wykazując wartość dodaną współpracy z UE;
24. przypomina, że zaangażowanie UE na rzecz jej sąsiadów powinno zależeć od ich postępów w demokratyzacji i poszanowaniu praw człowieka; wzywa w związku z tym społeczność międzynarodową do wstrzymania wsparcia finansowego dla reżimu białoruskiego, jak i wsparcia udzielanego przez międzynarodowe instytucje finansowe, do których należą jej członkowie, do czasu gdy wszyscy przetrzymywani i aresztowani liderzy opozycji, dziennikarze, kandydaci na prezydenta i ich zwolennicy zostaną uwolnieni i oczyszczeni ze wszystkich zarzutów i zrehabilitowani;
25. przychyliła się do obecnego oficjalnego podejścia UE do sankcjonowania władz Białorusi, przy jednoczesnym dążeniu do umocnienia więzi ze społeczeństwem obywatelskim i ludnością Białorusi; w związku z tym ponagla Unię Europejską do ukierunkowania się na społeczeństwo i do zwiększenia wsparcia dla Białorusi w dążeniu do zaspokojenia potrzeb ludności, zwiększenia wsparcia finansowego i technicznego dla opozycji demokratycznej, obrońców praw człowieka i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacji, które nie są zarejestrowane, jak również dla studentów i wolnych mediów;

### ***Trwały rozwój gospodarczy i społeczny***

26. podkreśla że trwała demokracja, funkcjonujące i odbiurokratyzowane instytucje, praworządność i dobrej jakości edukacja nie tylko wspierają polityczną stabilność, społeczny dobrobyt i spójność, lecz także pobudzają wzrost gospodarczy poprzez poprawę środowiska dla przedsiębiorczości i przyciąganie inwestycji, umożliwiając powstawanie nowych MŚP i zwiększając rozwój handlu, ekologicznej gospodarki i turystyki, co wszystko razem sprzyja tworzeniu nowych miejsc pracy i nowych możliwości; przypomina o potrzebie utworzenia środowiska sprzyjającego inwestycjom, opartego na stabilności, bezpieczeństwie prawnym i zwalczaniu korupcji; wyraźnie wskazując na współzależność rozwoju demokratycznego i społeczno-gospodarczego, wzywa w związku z tym Unię Europejską, by w ramach wspierania przemian demokratycznych zachęcała do reform strukturalnych w obszarze gospodarczym, społecznym i sądowym; z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy przewodnie Komisji w zakresie MŚP oraz regionalnych rynków energii i efektywności energetycznej; uważa, że działania te powinny znaleźć odzwierciedlenie w wieloletnich ramach finansowych;
27. podkreśla, że w celu poprawy sytuacji krajów przeżywających obecnie poważny kryzys społeczno-gospodarczy należy szybko podjąć natychmiastowe środki, takie jak współfinansowanie już nakreślonych projektów przewodnich czy pilotażowych lub innych konkretnych projektów ekonomicznych o strategicznym znaczeniu, które mogą być bez

zwłoki wdrożone na miejscu i przynieść niepodważalnie wymierne rezultaty, ze szczególnym uwzględnieniem krajów partnerskich, w których przemiany demokratyczne pogłębiają trudności gospodarcze; podkreśla, że tego typu działania finansowane ze środków UE mogą zostać podjęte wyłącznie pod warunkiem, że wszystkie uczestniczące w tych działaniach strony zobowiążą się w tym konkretnym przypadku do przestrzegania norm międzynarodowych i obowiązujących w UE norm społecznych, ekologicznych i związanych z prawem pracy w sposób umożliwiający kontrolowanie przestrzegania tych norm oraz pod warunkiem, że wszystkie te działania będą służyły bezpośredniej poprawie sytuacji społecznej obywateli w krajach objętych EPS;

28. zdecydowanie popiera wspieranie współpracy na szczeblu subregionalnym i przedsięwzięć transgranicznych oraz podkreśla znaczenie rozwoju uzupełniającej dwustronnej i wielostronnej współpracy gospodarczej między partnerami, która przyniosłaby wymierne korzyści dla obywateli i ociepliłaby klimat polityczny w regionie; podkreśla, że taka subregionalna współpraca gospodarcza musi wpisywać się w szerszy projekt integracji wspierający realizację subregionalnych przedsięwzięć w dziedzinie mobilności, ochrony socjalnej i ochrony środowiska, kultury i edukacji; kładzie szczególny nacisk na znaczenie wspierania rozwoju wymiany handlowej na szczeblu „Południe-Południe” i „Wschód-Wschód” oraz integracji gospodarczej między państwami w ramach tych obszarów; uważa, że poprawa takiej współpracy między partnerami stanowiłaby sygnał zaangażowania na rzecz europejskiej wartości stosunków dobrosąsiedzkich i partnerstw korzystnych dla wszystkich stron;
29. wzywa Komisję do wspierania budowania zdolności administracyjnych w zakresie zatrudnienia i spraw socjalnych, ze szczególnym naciskiem na budowanie zdolności służb prawnych, co zapewni lepsze przygotowanie do przeprowadzenia reformom;
30. podkreśla znaczenie związków zawodowych i dialogu społecznego jako elementu rozwoju demokratycznego krajów partnerskich objętych EPS; zachęca ich do umacniania praw pracowniczych i praw związków zawodowych; zwraca uwagę na ważną rolę dialogu społecznego w kontekście wyzwań społeczno-gospodarczych w regionach;
31. przypomina o konieczności dopilnowania, aby minimalne wynagrodzenie za pracę zgodne z praktyką krajową zapewniało odpowiedni standard życia pracownikom i ich rodzinom oraz aby potrącenia od wynagrodzenia nie pozbawiały pracowników i osób pozostających na ich utrzymaniu środków do życia;
32. zwraca uwagę, że w zawiadomieniu o rozwiązaniu stosunku pracy należy przewidzieć odpowiedni czas wypowiedzenia, uwzględniający staż pracy pracownika;
33. podkreśla, że Unia musi nadać szczególne znaczenie zdecentralizowanej współpracy na szczeblu lokalnym przy pomocy projektów na niewielką skalę zapewniających natychmiastową i namacalną poprawę jakości życia obywateli sąsiednich państw, wspierając w ten sposób konsolidację postępów na rzecz demokracji na całym terytorium tych państw;
34. wzywa Komisję do potraktowania dokumentów strategii ograniczenia ubóstwa (PRSP) za wzorcowe ramy polityczne średnioterminowego wzrostu gospodarczego sprzyjającego ograniczaniu ubóstwa oraz równemu podziałowi zasobów odpowiednio do potrzeb poszczególnych krajów;

## *Układy o stowarzyszeniu*

35. podkreśla szansę na to, że negocjacje w ramach układów o stowarzyszeniu przyczynią się do przyspieszenia reform; podkreśla, że wszystkie składowe powinny być ze sobą powiązane, aby UE pogłębiała stosunki z danym krajem we wszechstronny i spójny sposób; uważa, że powinny one zatem obejmować konkretne warunki, harmonogramy i wyznaczniki wyników, które należy systematycznie monitorować; podkreśla potrzebę uwzględnienia w tych układach realnych i konkretnych inicjatyw dla partnerów w celu uatrakcyjnienia ścieżki reform;
36. stwierdza, że do handlu towarami i usługami należy zastosować zróżnicowane podejście, i zachęca kraje partnerskie objęte EPS do zrobienia kroku naprzód, stwarzając warunki, które umożliwią ustanowienie pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu, oraz wzywa UE do wspierania ich w przeprowadzaniu reform, do otwarcia swojego rynku wewnętrznego, z zastrzeżeniem niezbędnego dostosowania wymogów bezpieczeństwa i jakości do norm europejskich oraz do zaangażowania się wraz z nimi w proces stopniowego, zrównoważonego otwarcia ich rynków, na którym skorzystają obie strony; podkreśla, że UE powinna również ocenić polityczne, społeczne i środowiskowe warunki panujące w poszczególnych krajach w kontekście ich udziału w przyszłych pogłębionych i kompleksowych strefach wolnego handlu, a następnie określić sposób ich stopniowego wdrożenia, przy zapewnieniu monitorowania międzynarodowych konwencji dotyczących prawa pracy i pracy dzieci; podkreśla, że więzi handlowe, w szczególności pogłębione i kompleksowe strefy wolnego handlu, należy postrzegać – ze względu na wymogi w nich przewidziane – jako środek umacniania zobowiązania na rzecz wartości demokratycznych krajów objętych EPS jako elementu zasady warunkowości; jednocześnie wspiera pełne członkostwo w WTO wszystkich krajów objętych Partnerstwem Wschodnim;
37. stwierdza, że perspektywa europejska – w tym art. 8 Traktatu o Unii Europejskiej oraz aspiracje krajów objętych Partnerstwem Wschodnim do członkostwa na mocy art. 49 TUE – stanowi siłę napędową reform w tych państwach i jeszcze bardziej wzmacnia ich zaangażowanie na rzecz takich wartości i zasad, jak demokracja, praworządność, poszanowanie praw człowieka i dobre sprawowanie rządów; sądzi, że zawarcie układów o stowarzyszeniu może stanowić ważny krok na drodze ku dalszemu zaangażowaniu politycznemu i zacieśnieniu stosunków z Europą dzięki wymianie dobrych praktyk i umocnionemu dialogowi politycznemu i gospodarczemu;
38. ponownie stwierdza, że celem partnerstwa południowego jest a) zbliżenie między państwami położonymi na obu brzegach Morza Śródziemnego, tak aby stworzyć przestrzeń pokoju, demokracji, bezpieczeństwa i dobrobytu dla 800 milionów osób zamieszkujących te kraje oraz ustanowić dla UE i jej partnerów efektywne ramy dwustronne i wielostronne w celu stawienia czoła demokratycznym, społecznym i gospodarczym wyzwaniom, propagowania integracji regionalnej – szczególnie handlowej – i zagwarantowania ich wspólnego rozwoju z korzyścią dla wszystkich, b) wsparcie partnerów w tworzeniu demokratycznych, pluralistycznych i świeckich państw dzięki konkretnym programom budowania potencjału instytucjonalnego, jak również działanie na rzecz wzajemnie korzystnych, zrównoważonych i ambitnych porozumień dotyczących handlu towarami i usługami, poprzedzonych przeprowadzeniem odpowiednich ocen skutków, które to porozumienia mogą doprowadzić do powstania pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu, które z pewnością będą stanowiły pierwszy krok ku szerokiej „europejsko-śródziemnomorskiej przestrzeni gospodarczej”, która z kolei przyczyni się do złągodzenia

trudności gospodarczych krajów partnerskich sąsiadujących z Unią na południu i ułatwi integrację na szczeblu Południe-Południe; zwraca się do Komisji i Rady o ułatwienie wdrożenia sześciu pakietów środków przedstawionych w dokumencie Komisji z dnia 30 marca 2011 r. w sprawie działań następczych w związku z inicjatywami w dziedzinie handlu i inwestycji, wspierającymi kraje partnerskie położonych na południowym wybrzeżu Morza Śródziemnego;

39. domaga się określenia obiektywnych i wiążących kryteriów nadania „szczególnego statusu”; podkreśla konieczność wyjaśnienia praw i obowiązków, jakie wynikają z takich stosunków dwustronnych zarówno dla krajów partnerskich, jak i dla Unii Europejskiej;
40. podkreśla, że w ramach stosunków umownych ze wszystkimi krajami objętymi EPS przewidziane są ustalenia co do regularnego forum służącego rozpatrywaniu kwestii związanych z prawami człowieka, w formie podkomisji zajmujących się prawami człowieka; wzywa ESDZ do pełnego wykorzystania tych rozwiązań i zaangażowania istniejących podkomisji we wszelkie prowadzone negocjacje;

### ***Współpraca sektorowa***

41. podkreśla, że UE powinna wspierać synergię między europejskimi wewnętrznymi i zewnętrznymi strategiami politycznymi, w szczególności poprzez dostosowanie prawodawstwa mającego na celu tworzenie miejsc pracy, ograniczanie ubóstwa, modernizację strategii politycznych na rzecz zatrudnienia, bezpieczeństwo i efektywność energetyczną, rozwój odnawialnych źródeł energii i zrównoważony rozwój w zakresie środowiska, poprawę ochrony socjalnej, tworzenie dobrobytu i wymiar sprawiedliwości oraz ułatwienie handlu zgodnie z zasadą różnicowania;
42. uważa, że podział wspólnej przestrzeni wiąże się z równym podziałem odpowiedzialności i apeluje o lepszą współpracę, szczególnie w przypadku wszystkich strategii politycznych i problemów mających wymiar transgraniczny; apeluje w związku z tym o wzmocnienie regionalnego i transgranicznego wymiaru współpracy sektorowej;
43. z zadowoleniem przyjmuje nasilone współdziałanie krajów partnerskich z agencjami UE w różnych dziedzinach; wzywa Komisję do przedstawienia przejrzystego i wyczerpującego wykazu odnośnych agencji i programów, w których mogłyby wziąć udział kraje sąsiedzkie, a także do przedstawienia propozycji formy, wkładu finansowego i sposobu takiego zróżnicowanego uczestnictwa;
44. popiera dalszą współpracę w takich sektorach, jak przemysł, MŚP, badania, rozwój i innowacje, TIK, w tym bezpieczeństwo systemów informatycznych, przestrzeń kosmiczna oraz turystyka, i podkreśla korzyści wynikające ze wspólnego planowania inicjatyw badawczych przez UE i kraje sąsiadujące; z zadowoleniem przyjmuje wnioski Komisji dotyczące rozwoju wspólnej przestrzeni wiedzy i innowacji oraz gospodarki cyfrowej opartej na TIK oraz wzywa państwa członkowskie i państwa sąsiadujące do ponownego zadeklarowania swojego zaangażowania w działania na rzecz tego rozwoju; ponownie podkreśla wagę skutecznych mechanizmów ułatwiających handel i inwestycje pomiędzy UE i jej państwami sąsiadującymi w celu wzmocnienia partnerstw handlowych i umożliwienia podmiotom gospodarczym, w szczególności MŚP, dostępu do właściwych i rzetelnych informacji na temat warunków handlu i inwestycji w państwach partnerskich;

45. z zadowoleniem przyjmuje wzmocnienie wymiaru współpracy energetycznej w europejskiej polityce sąsiedztwa; podkreśla, jak ważne jest, aby UE dzieliła się doświadczeniem w zakresie reform sektora energetycznego z państwami sąsiadującymi; uważa, że niezbędne jest zwiększenie efektywności energetycznej i promowanie odnawialnych źródeł energii; apeluje o zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii poprzez dywersyfikację źródeł i zarządzanie popytem, ściślejszą współpracę z głównymi dostawcami i państwami tranzytu i koordynację w zakresie środków bezpieczeństwa jądrowego, szczególnie w regionach o dużej aktywności sejsmicznej, wraz z większą przejrzystością, w taki sposób, by zadbać o to, aby priorytetem polityki energetycznej UE pozostawała pełna zgodność z porozumieniami dotyczącymi ochrony środowiska i międzynarodowego bezpieczeństwa jądrowego oraz aby zarówno wschodni, jak i południowi sąsiedzi nadal stanowili główny obiekt zainteresowania skoordynowanej zewnętrznej polityki UE w dziedzinie energetyki; nawołuje do podjęcia skutecznych środków zapewniających realizację zasady solidarności w dziedzinie energetyki;
46. z zadowoleniem przyjmuje wniosek w sprawie utworzenia europejskiej Wspólnoty Energetycznej i uważa, że może to być ważny krok w kierunku współpracy z państwami sąsiadującymi; podkreśla istotną rolę, jaką odgrywają południowe państwa sąsiednie w dostarczaniu energii dla różnych państw członkowskich; podkreśla potrzebę rozwoju euro-śródziemnomorskich wzajemnych połączeń infrastrukturalnych w sektorach gazu i energii elektrycznej; podkreśla znaczenie strategiczne projektu Nabucco oraz jego szybkiego wdrożenia, jak również znaczenie przesyłu skroplonego gazu ziemnego (LNG) w ramach projektu AGRI; wzywa Komisję, aby między innymi poprzez inwestycje zachęcała do budowy, modernizacji i rozwoju inteligentnych sieci energetycznych oraz wzajemnych połączeń infrastrukturalnych z sąsiadami UE;
47. zwraca ponadto uwagę na znaczenie wsparcia, którego UE może udzielić w rozwiązaniu problemów związanych ze środowiskiem w państwach sąsiadujących, szczególnie w wyeliminowaniu dużych zapasów przestarzałych pestycydów, które mogą spowodować zanieczyszczenia chemiczne na dużą skalę;
48. popiera dalszą współpracę w sektorze transportu, w tym dzięki ściślejszemu powiązaniu sieci infrastruktury UE z krajami partnerskimi w celu ułatwienia przepływu osób i towarów, co można osiągnąć dzięki ściślejszej integracji rynkowej i lepszemu połączeniu infrastruktury;
49. za zasadniczą uważa międzynarodową regionalną i międzyregionalną współpracę kulturalną opartą na prawdziwym dialogu między kulturami i obejmującą wszystkie grupy społeczeństwa (władze, instytucje, organizacje i stowarzyszenia kulturalne); wzywa ESDZ i Komisję do koordynowania strategicznego wykorzystania aspektów kulturalnych polityki zewnętrznej i dążenia do komplementarności z obszarami polityki zewnętrznej państw członkowskich w dziedzinie kultury;
50. zdecydowanie potwierdza związek, z jednej strony, między wymianą i współpracą między UE i krajami objętymi EPS w dziedzinie kultury, edukacji i sportu, a z drugiej strony – między budową i wzmocnieniem otwartego społeczeństwa obywatelskiego, demokracji, rządów prawa, a także szerzeniem podstawowych wolności i praw człowieka; podkreśla, że wzajemna współpraca w tych zakresach stanowi wartość dodaną zarówno dla krajów UE, jak i krajów objętych EPS;
51. wyraża przekonanie, że wspieranie udziału w programach kulturalnych UE może sprzyjać

rozwojowi materialnemu i niematerialnemu w krajach objętych EPS, i dlatego też podkreśla znaczenie programów takich jak MEDIA Mundus, projektów realizowanych pod auspicjami Unii dla Śródziemnomorza oraz Programu ds. Kultury Partnerstwa Wschodniego; ponadto zaznacza, że programy na rzecz kultury i mobilności powinny również koncentrować się na mobilności artystów i osób odbywających studia artystyczne; opowiada się za utworzeniem wizji kulturalnej dla artystów i innych osób zawodowo zajmujących się kulturą pochodzących z krajów objętych EPS; zwraca się również do Komisji o wystąpienie z inicjatywą dotyczącą wiz krótkoterminowych w celu usunięcia barier dla mobilności w sektorze kultury;

52. podkreśla znaczenie zacieśnienia w ramach EPS współpracy na rzecz rozwijania sportu w odnośnych krajach z uwzględnieniem jego wartości edukacyjnej; wzywa instytucje europejskie i państwa członkowskie do działania na rzecz swobodnego przemieszczania się sportowców w świecie, począwszy od sportowców z krajów objętych EPS;
53. wzywa do oceny istniejących programów, aby zapewnić skuteczne wykorzystanie zasobów do realizacji celów i założeń UE; popiera usprawnianie wewnętrznych procedur w Komisji dotyczących poszczególnych istniejących programów i projektów w dziedzinie kultury i edukacji;
54. przypomina o wartości dodanej, jaką wnosi program Tempus IV we wspieranie współpracy i w starania o unowocześnianie systemów edukacji krajów sąsiadujących z UE, a także wzywa Komisję do wsparcia tego programu w perspektywie kolejnych wieloletnich ram finansowych;
55. domaga się większego udziału krajów partnerskich w pracach Europejskiej Fundacji Kształcenia oraz Agencji Wykonawczej ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego;
56. zwraca uwagę, że wzmocnienie wymiaru Partnerstwa Wschodniego i Unii dla Śródziemnomorza dotyczącego młodzieży jest istotną inwestycją w przyszłość stosunków pomiędzy UE a krajami objętymi EPS o znacznym potencjale na nadchodzące lata oraz w demokratyzację tych partnerów i harmonizację ich ustawodawstwa z normami europejskimi; ponownie podkreśla, że dodatkowe środki przeznaczone na program Erasmus Mundus oraz program „Młodzież w działaniu” w 2012 r. z budżetu UE na rok 2012 powinny spowodować zacieśnienie współpracy między instytucjami kształcenia wyższego, poprawić wymianę nauczycieli akademickich i studentów oraz budowanie sieci umacniających możliwości NGO w dziedzinie młodzieży w Europie i krajach objętych europejską polityką sąsiedztwa;
57. uważa, że Uniwersytet Euro-Śródziemnomorski (EMUNI) stanowi wyjątkową platformę i okazję do zacieśnienia współpracy w dziedzinie szkolnictwa wyższego i mobilności studentów z sąsiadami południowymi, w czasie gdy ma to szczególnie istotne znaczenie dla pogłębienia stosunków z państwami partnerstwa południowego, szczególnie z młodym pokoleniem; podkreśla w związku z tym, że należy jak najbardziej rozwinąć potencjał EMUNI;
58. wzywa Komisję Europejską do przyjęcia zgłoszonej pod wpływem „arabskiej wiosny” propozycji Parlamentu Europejskiego w sprawie utworzenia eurośródziemnomorskiego programu Erasmus – inicjatywy, która w przypadku powodzenia mogłaby zostać rozszerzona na wszystkie kraje sąsiadujące; ubolewa nad niewystarczającymi aktualnymi propozycjami Komisji Europejskiej, która, wbrew komunikatom z dnia 27 września 2011 r.,

w rzeczywistości przewiduje jedynie niewielki wzrost liczby stypendiów w ramach programu Erasmus Mundus;

59. wzywa Komisję Europejską do przyjęcia zgłoszonej pod wpływem „arabskiej wiosny” propozycji Parlamentu Europejskiego w sprawie utworzenia eurośródziemnomorskiego programu Leonardo da Vinci, który ma wspierać mobilność młodych stażystów chcących odbyć szkolenie zawodowe za granicą, a tym samym przyczynić się do zwalczania bezrobocia wśród młodzieży – zjawiska rozpowszechnionego w południowym regionie Morza Śródziemnego;
60. ponownie potwierdza swoje zdecydowane poparcie dla finansowanego przez Unię Europejską projektu stypendialnego EPS dla absolwentów uniwersytetów z krajów objętych EPS i krajów UE, realizowanego w Kolegium Europejskim; uważa, że umożliwi to przygotowanie przyszłych interlokutorów z krajów europejskich i sąsiadujących, którzy będą mieli pełną i profesjonalną wiedzę o istocie i duchu polityki UE, jej prawie i instytucjach, do objęcia stanowisk związanych z EPS-UE; wzywa kraje partnerskie, których obywatele uzyskali takie stypendium, do wykorzystywania ich wiedzy i doświadczenia przez zatrudnianie takich osób w administracji krajowej i oferowanie im odpowiednich warunków pracy;
61. podkreśla istotną rolę, jaką w demokratycznym rozwoju krajów partnerskich odgrywają władze lokalne; wzywa zatem Komisję do wzmocnienia i rozszerzenia zakresu programów w ramach TAIEX (Instrument Pomocy Technicznej i Wymiany Informacji) i partnerstw bliźniaczych między władzami lokalnymi w UE i krajach partnerskich;

### ***Mobilność***

62. przypomina że UE powinna poprawić zarządzanie migracją i zmaksymalizować wzajemne korzyści z niej wynikające dla rozwoju, m.in. stwarzając lepsze warunki osiedlania się dla legalnych migrantów w UE oraz zajmując się źródłami nielegalnej migracji w krajach partnerskich; uważa, że UE musi przychylnie podejść do legalnej migracji zarobkowej poprzez ustanowienie partnerstw na rzecz mobilności, uwzględniając równowagę demograficzną, społeczną i zawodową po obu stronach, i sprzyjanie wymianom specjalistów między UE a państwami trzecimi; wzywa państwa członkowskie do potraktowania debaty na temat mobilności jako istotnego elementu polityki sąsiedztwa, w której nie należy się kierować głównie obawami związanymi z bezpieczeństwem; podkreśla znaczenie zwalczania nielegalnej imigracji i ścigania sądowego organizacji odpowiedzialnych za handel ludźmi;
63. uważa, że UE powinna poczynić w jednoczesny i bardziej przejrzysty sposób postępy w pracach nad umowami w sprawie ułatwień wizowych i umowami o readmisji z zamiarem stopniowego i indywidualnie rozpatrywanego ustanowienia ruchu bezwizowego, gdy zostaną już spełnione wszystkie warunki; domaga się jednocześnie ustanowienia podstawowych warunków przyznawania i wznawiania wiz, w większym stopniu uwzględniających prawa człowieka; podkreśla w tym kontekście, że mobilność młodzieży i studentów powinna mieć priorytetowy charakter; podkreśla również, że kraje Partnerstwa Wschodniego powinny skorzystać na oferowanej przez UE liberalizacji wizowej preferencyjnej pod względem kalendarza i przebiegu; podkreśla, że przepisy azylowe muszą być w pełni zgodne z międzynarodowymi obowiązkami i zobowiązaniami oraz normami UE, w szczególności w dziedzinie praw człowieka;

64. przypomina w związku z tym, że państwa członkowskie muszą przestrzegać zasady non-refoulement i uczynić wszystko, by umożliwić stworzenie dostępnego, sprawiedliwego i ochronnego europejskiego systemu azylowego;
65. wzywa państwa członkowskie i UE do ratyfikowania Protokołu przeciw przemytowi migrantów drogą lądową, morską i powietrzną, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej; uważa, że przegląd europejskiej polityki sąsiedztwa powinien ułatwić przyjęcie szczególnych środków w tych dziedzinach; podziela stwierdzenie Komisji dotyczące sytuacji migracji z powodów rodzinnych, i z zadowoleniem przyjmuje zapowiadaną zieloną księgę poświęconą tej kwestii;
66. podkreśla znaczenie zwracania szczególnej uwagi na młodzież i uwidacznia konieczność zwiększenia synergii między programem Mobilna młodzież a EPS; podkreśla, że UE powinna zacieśnić współpracę w dziedzinie kształcenia wyższego i zawodowego, niezwłocznie rozszerzając i zwiększając zasięg programów stypendialnych oraz mobilność uczniów i studentów, absolwentów, nauczycieli i nauczycieli akademickich poprzez wspieranie wymiany na poziomie szkół wyższych i placówek kształcenia zawodowego oraz publiczno-prywatne partnerstwa w dziedzinie badań naukowych i przedsiębiorczości; uważa, że niezbędne jest stworzenie definicji elastycznych i przyspieszonych procedur wydawania wiz beneficjentom tych programów; podkreśla potrzebę prowadzenia dalszych prac nad wzajemnym uznawaniem kwalifikacji i systemów edukacyjnych wraz z krajami partnerskimi objętymi EPS, a zwłaszcza nad zbliżaniem standardów i wymagań wobec dyplomów studiów wyższych do obowiązujących w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego; podkreśla istotną potrzebę ustrukturyzowanej polityki informacyjnej ukierunkowanej na obywateli krajów partnerskich objętych EPS, która dotyczyłaby możliwości udziału w programach UE;
67. wzywa Radę i Komisję do zainicjowania zorganizowanego dialogu z władzami państw trzecich celem opracowania skoncentrowanego na obopólnej korzyści podejścia w kwestii mobilności, uproszczenia formalności wizowych, powszechniejszego korzystania z możliwości oferowanych przez kodeks wizowy UE, przy jednoczesnej poprawie i harmonizacji jego stosowania w celu zagwarantowania takich samych i sprawiedliwych warunków dla wnioskodawców we wszystkich państwach członkowskich, ze szczególnym uwzględnieniem efektów współzależności pomiędzy pomocą rozwojową, bezpieczeństwem, regularną i nieregularną migracją w rozumieniu globalnego podejścia do kwestii migracji; domaga się zapewnienia, że kraje partnerskie nie ucierpią z powodu „drenażu mózgow”;
68. wzywa UE do zwiększenia dostępności funduszy UE oraz do przeznaczania ich na projekty, które mają na celu informowanie migrantów o ich prawach i obowiązkach, a także ochronę praw tych osób, szczególnie w odniesieniu do praw osób małoletnich pozbawionych opieki, kobiet i innych grup najbardziej wrażliwych; z tego względu zwraca się do Komisji o przedstawienie Parlamentowi szczegółowego sprawozdania dotyczącego wykorzystania europejskich funduszy przeznaczonych dla krajów sąsiedzkich, m.in. w ramach programu tematycznego Komisji dotyczącego współpracy z krajami trzecimi w dziedzinie migracji i azylu;

### ***Wymiar regionalny***

69. przypomina o swoim przekonaniu, zgodnie z którym EPS będzie w pełni skuteczna



wyłącznie pod warunkiem, że osiągnięta zostanie synergia między wymiarem dwustronnym i wielostronnym; uważa zatem za nieodzowne wzmocnienie wielostronnego aspektu EPS oraz przeznaczenie na niego większej części funduszy w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa;

70. z zadowoleniem przyjmuje propozycję wykorzystania ram wielostronnych w bardziej strategiczny sposób w celu rozwijania stosunków dwustronnych między partnerami i oczekuje konkretnych środków mających na celu wprowadzenie w życie tej propozycji; w związku z tym oczekuje z dużym zainteresowaniem planu działania obejmującego cele, instrumenty i działania zapowiadane przez wysoką przedstawiciel/wiceprzewodniczącą i Komisję do końca roku;
71. uważa, że należy jeszcze bardziej wzmocnić i rozwinąć wielostronny wymiar Partnerstwa Wschodniego wraz z Forum na rzecz Społeczeństwa Obywatelskiego; zauważa znaczenie nawiązania konstruktywnego dialogu z Turcją i Rosją na temat kwestii regionalnych stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania, szczególnie w dziedzinie bezpieczeństwa;
72. zaznacza, że rola regionów ma kluczowe znaczenie dla powodzenia długookresowych reform społecznych i gospodarczych oraz dla zagwarantowania zrównoważonego rozwoju; podkreśla, że aby europejska polityka sąsiedztwa napędzała rozwój gospodarczy regionów przygranicznych, należy ją postrzegać w szerokim kontekście; uważa, że zasady współpracy terytorialnej odnoszą się również do granic zewnętrznych i mają zasadnicze znaczenie dla poprawy rozwoju gospodarczego UE oraz ogólnych celów politycznych Unii w zakresie europejskiej polityki sąsiedztwa; uważa, że nowe podejście w ramach EPS musi umożliwić realizację unijnych strategii makroregionalnych, a potencjał unijnych makroregionów, w których skład wchodzi kraje sąsiadujące z UE, należy w pełni wykorzystać na rzecz lepszej koordynacji priorytetów i projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania UE oraz krajów objętych EPS w celu uzyskania obopólnie korzystnych rezultatów oraz optymalizacji zainwestowanych zasobów;
73. podkreśla ogromną rolę euroregionów w osiągnięciu celów polityki spójności i zachęca Komisję do promowania i wspierania ich rozwoju, zwłaszcza w regionach przygranicznych, aby zwiększyć znaczenie euroregionów w europejskiej polityce sąsiedztwa;
74. podkreśla duży potencjał europejskich ugrupowań współpracy terytorialnej (EUWT) obejmujących regiony leżące poza granicami zewnętrznymi; zachęca do zawierania z sąsiadującymi państwami trzecimi konkretnych umów w sprawie przyjmowania ustaw krajowych umożliwiających funkcjonowanie struktur EUWT na mocy ich prawa krajowego, a także do zawierania umów międzypaństwowych umożliwiających władzom lokalnym i regionalnym państw trzecich uczestnictwo w EUWT;
75. jest zdania, że w przyszłej EPS należy uwzględnić rolę regionów peryferyjnych w polityce zewnętrznej UE; zauważa, że dają one rzeczywistą szansę na wpływanie na zewnętrzną politykę UE, ponieważ umożliwiają Unii Europejskiej nawiązanie bliższych stosunków z licznymi krajami trzecimi oraz zajęcie się złożonymi kwestiami takimi jak nielegalna migracja; wzywa Komisję do zapewnienia większej elastyczności w odniesieniu do możliwości innowacyjnego finansowania wybranych projektów w zakresie polityki spójności, tak aby projekty te mogły być realizowane zarówno w regionach europejskich, jak i w państwach spoza UE, oraz by przynosiły tam korzyści;

76. podkreśla znaczenie szerszego podejścia geograficznego i strategicznego przy perspektywicznym spojrzeniu na EPS, przypominając jednocześnie, że w związku z rezolucją Parlamentu Europejskiego z dnia 19 stycznia 2006 r. w sprawie europejskiej polityki sąsiedztwa UE ustanowiła w listopadzie 2007 r. specjalne strategie w odniesieniu do państw położonych na Oceanie Atlantyckim sąsiadujących z regionami najbardziej oddalonymi UE w pobliżu kontynentu europejskiego, w których to strategiach za istotne uznano następujące szczególne kwestie: bliskie położenie geograficzne, podobieństwa w zakresie historii i kultury oraz wzajemne bezpieczeństwo; z zadowoleniem przyjmuje osiągnięte dobre rezultaty oraz dynamikę poszczególnych wdrożonych już strategii, a mianowicie szczególnego partnerstwa między UE a Republiką Zielonego Przylądka; wzywa UE do dalszego zacieśniania dialogu i zwiększania zbieżności polityki z tymi państwami oraz do wspierania ich wysiłków na rzecz konsolidacji reform politycznych, społecznych i gospodarczych;
77. rozumie, że Dyrekcja Generalna Komisji Europejskiej ds. Rozwoju Regionalnego (DG Regio) posiada bogate doświadczenie w zarządzaniu EFRR, i jest przekonany, że korzystanie z jej opinii sprzyjałoby realizacji celów Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa; uważa zatem, że zarządzanie tymi narzędziami finansowymi związanymi z programami współpracy ponad granicami należy ponownie powierzyć DG Regio, która była za nie odpowiedzialna w przeszłości;
78. z zadowoleniem przyjmuje wspólną deklarację szczytu Partnerstwa Wschodniego w Warszawie z dnia 30 września 2011 r., podobnie jak deklaracje w sprawie sytuacji na Białorusi, szczególnie w odniesieniu do zasad demokracji, praw człowieka i praworządności, zaangażowania na rzecz pogłębienia zobowiązań dwustronnych, zarówno gospodarczych, jak i politycznych, w tym woli osiągnięcia postępów w negocjacjach dotyczących układu o stowarzyszeniu, wzmocnienia wielostronnej współpracy między partnerami oraz ułatwienia mobilności i zobowiązania się do szybszego wdrażania Partnerstwa, na czym wyraźnie skorzystają społeczeństwa krajów partnerskich;
79. uważa, że wzmocnienie Partnerstwa Wschodniego będzie miało kluczowe znaczenie dla rozwoju unijnych regionów przygranicznych; podkreśla, że Partnerstwo Wschodnie i rozwój regionalny muszą funkcjonować równolegle i powinny stymulować dwu- i wielostronną współpracę, taką jak umowy o wolnym handlu, a także odpowiednio finansowane wspólne przedsięwzięcia, takie jak wymiana kulturalna czy wymiana w ramach społeczeństwa obywatelskiego;
80. podkreśla znaczenie dalszego wspierania współpracy regionalnej w obszarze Morza Czarnego i dalszego rozwoju strategii UE na rzecz regionu Morza Czarnego; kładzie nacisk na znaczenie wzajemnego uzupełniania się polityki UE w regionie Morza Czarnego i wobec Partnerstwa Wschodniego; wzywa Komisję i ESDZ do pozytywnego wykorzystania różnych sposobów podejścia w ramach tych dwóch inicjatyw i sprecyzowania na wszystkich szczeblach, w jaki sposób ta znaczna komplementarność ma zostać należycie wykorzystana;
81. podkreśla znaczenie Unii dla Śródziemnomorza jako stałego forum dialogu i współpracy oraz instrumentu wspierania demokracji; wzywa (nadchodzącą) współprezydencję Unii dla Śródziemnomorza, by kontynuowała zaangażowanie w podążanie ku ambitnym, pierwotnie wytyczonym celom i przyczyniła się do skutecznego wdrażania europejskiej polityki sąsiedztwa w regionie Morza Śródziemnego; uważa, że nowa Unia dla Śródziemnomorza

powinna propagować rozsądny rozwój gospodarczy, społeczny i demokratyczny oraz powinna stworzyć silną i wspólną podstawę sprzyjającą ścisłej współpracy między UE a jej południowymi sąsiadami; z zadowoleniem przyjmuje szansę, jaką stanowi Unia dla Śródziemnomorza, na zwiększenie komplementarności pomiędzy dwustronnymi strategiami politycznymi a regionalnymi strategiami politycznymi, co sprzyja skuteczniejszemu osiągnięciu celów współpracy euro-śródziemnomorskiej, opartej na wzajemnym uznaniu wspólnych wartości oraz utworzeniu przestrzeni pokoju, bezpieczeństwa i dobrobytu; ze szczególnym zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie nowego sekretarza generalnego Unii do opracowania i przedstawienia projektów Unii dla Śródziemnomorza w dziedzinie demokracji i społeczeństwa obywatelskiego; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje zwiększenie kwoty przyznanej na sąsiedzki fundusz inwestycyjny;

82. przypomina znaczenie wspierania przez EPS w jej wymiarze wielostronnym skutecznego i szybkiego uruchamiania konkretnych projektów Unii dla Śródziemnomorza, które mają na celu umożliwienie wspólnego procesu rozwoju i integracji, szczególnie poprzez współfinansowanie analiz wykonalności oraz wsparcie zwiększenia kredytów preferencyjnych;
83. wzywa Komisję i ESDZ do zbadania możliwości utworzenia powiązań międzyinstytucjonalnych między EPS a polityką sąsiedztwa kluczowych graczy w tym regionie, przede wszystkim Turcji; przypomina o ambicjach Ankary co do inspirowania i wspierania przemian demokratycznych i reform społeczno-gospodarczych południowego sąsiedztwa; stwierdza, że udział instytucji tureckich i organizacji pozarządowych w instrumentach EPS doprowadziłby do wytworzenia niezwyklej synergii, szczególnie w dziedzinach takich jak tworzenie instytucji i rozwój społeczeństwa obywatelskiego; uważa, że praktyczną współpracę powinien uzupełniać zorganizowany dialog między UE a Turcją w celu skoordynowania ich polityki sąsiedztwa; uważa, że podobną ofertę współpracy w ramach EPS należy zasadniczo rozszerzyć, aby jej zakres objął również Rosję i inne zainteresowane podmioty;

### ***UE a rozwiązywanie konfliktów***

84. przypomina, że pokojowe rozwiązanie regionalnych konfliktów zbrojnych, w tym tzw. zamrożonych konfliktów, stanowi zasadniczy warunek wstępny konsolidacji demokracji, poszanowania praw człowieka, dobrobytu i wzrostu gospodarczego i dlatego powinno leżeć w podstawowym interesie UE;
85. przypomina, że UE powinna być bardziej zaangażowana i odgrywać bardziej aktywną, spójną i konstruktywną rolę w rozwiązywaniu regionalnych konfliktów, między innymi za pośrednictwem ESDZ, poprzez stosowanie skuteczniejszych środków budowy zaufania, pojednania i mediacji, rozważanie nowych pragmatycznych i nowatorskich sposobów podejścia, w tym proponowanie strategii komunikacji publicznej w krajach partnerskich, promowanie europejskich cywilnych sił pokojowych i lokalnych działań mediacyjnych, wspieranie kultury obywatelskiej, szczególnie kształcenia dzieci i młodzieży, edukacji i uczestnictwa – oraz dialogu między wspólnotami i dialogu wewnątrzwspólnotowego z udziałem organizacji społeczeństwa obywatelskiego, rozwijanie projektów transgranicznych i zacieśnianie dobrosąsiedzkich stosunków; przypomina o strategicznym znaczeniu zacieśnienia współpracy politycznej w dziedzinie bezpieczeństwa oraz zwalczania terroryzmu i ekstremizmów;

86. uważa, że dialog międzykulturowy i międzywyznaniowy ma kluczowe znaczenie dla wzmocnienia wzajemnego zrozumienia, szacunku, solidarności i tolerancji wobec sąsiedzkich krajów partnerskich i między nimi; wzywa do potraktowania ze szczególną uwagą kwestii promowania powyższych wartości w nowych instrumentach EPS;
87. w kontekście następstw rewolucji w Afryce Północnej podkreśla znaczenie zapewnienia wsparcia dla tymczasowego wymiaru sprawiedliwości i wzywa wszystkie kraje partnerskie do współpracy z międzynarodowym wymiarem sprawiedliwości, a mianowicie z MTK;
88. nalega na potrzebę utrzymania regionalnego podejścia i z zadowoleniem przyjmuje decyzję o mianowaniu zarówno Specjalnego Przedstawiciela Unii Europejskiej w regionie Południowego Kaukazu, jak i SPUE w południowym regionie Morza Śródziemnego, oraz o utworzeniu grupy zadaniowej ds. południowego rejonu Morza Śródziemnego; jest zdania, że należy rozważyć utworzenie podobnej grupy zadaniowej dla Południowego Kaukazu; podkreśla potrzebę zapewnienia odpowiednich zasobów na rzecz proaktywnej roli UE, którą pełni ona w rozmowach 5+2 w sprawie Naddniestrza, szczególnie od zakończenia mandatu specjalnego przedstawiciela UE;
89. podkreśla, że konfliktów regionalnych nie można zrozumieć, nie uwzględniając ich kontekstu kulturowego; wzywa do opracowania spójnej strategii na wzór tej ustanowionej przez komitet „Błękitnej Tarczy”, która nadaje kulturze pewną rolę w dziedzinie zapobiegania konfliktom i przywracania pokoju;
90. z zadowoleniem przyjmuje działalność międzynarodowych organizacji, zwłaszcza OBWE oraz agencji ONZ, prowadzoną na miejscu w warunkach konfliktowych i pokonfliktowych oraz wspierającą trwały rozwój poprzez stosunki sąsiedzkie, a w szczególności wieloletnie zaangażowanie agencji UNRWA na rzecz uchodźców palestyńskich;
91. popiera działania humanitarne na rzecz rozwoju i pokoju, jakie Unia podejmuje w krajach partnerskich sąsiedztwa wschodniego, a w szczególności istotny wkład Unii w UNRWA; jednak z ubolewaniem przyjmuje, że tym działaniom nie towarzyszy jeszcze wzrost znaczenia Unii jako pierwszoplanowego podmiotu polityki na Bliskim Wschodzie; nakłania ESDZ i Komisję, żeby podjęły konieczne środki, by nadać obecności i działaniom Unii w tym regionie polityczną wagę, która będzie odpowiadała jej zdecydowanemu zaangażowaniu w dziedzinie pomocy humanitarnej i pomocy dla rozwoju;

### ***Wymiar parlamentarny***

92. podkreśla, że Parlament Europejski za pośrednictwem swoich delegacji parlamentarnych oraz delegacji do zgromadzeń parlamentarnych odgrywa istotną rolę we wzmacnianiu dialogu politycznego oraz w propagowaniu pełnych swobód, demokratycznych reform i praworządności w ościennych krajach partnerskich, oraz podkreśla, że kontakty te mogłyby również być sposobem oceny spełniania przyszłych kryteriów oraz dostosowania współpracy dwustronnej i wielostronnej w świetle zaistniałych wydarzeń i poczynionych postępów;
93. ponownie potwierdza, że wielostronne zgromadzenia parlamentarne, takie jak Euronest i Zgromadzenie Parlamentarne Unii dla Śródziemnomorza, są istotnymi impulsami do budowy zaufania i spójności między UE i jej krajami partnerskimi oraz pomiędzy samymi krajami partnerskimi, a zatem w znacznym stopniu przyczyniają się do osiągnięcia celów

Partnerstwa Wschodniego i Unii dla Śródziemnomorza; wzywa ESDZ i Komisję, by w możliwie najszerszym zakresie włączyły członków Euronestu w wielostronne struktury i platformy Wschodniego Partnerstwa; nalega na potrzebę uznania Zgromadzenia Parlamentarnego Unii dla Śródziemnomorza za prawowitą instytucję parlamentarną Unii dla Śródziemnomorza; podkreśla, że pełnoprawny sekretariat doda spójności pracom Euronestu i Zgromadzenia Parlamentarnego Unii dla Śródziemnomorza oraz spójności z programami EPS zaplanowanymi w regionalnym wymiarze wschodnim i południowym;

94. wzywa WE do udzielenia administracji parlamentów narodowych krajów objętych Partnerstwem Wschodnim większego wsparcia finansowego, technicznego i wsparcia ekspertów w ramach kompleksowych programów rozwoju instytucjonalnego w celu zwiększenia ich skuteczności, przejrzystości i rozliczalności, co ma zasadnicze znaczenie, jeżeli parlamenty mają odegrać należycie swoją rolę w demokratycznym procesie podejmowania decyzji;
95. potwierdza swoją gotowość przyjęcia przedstawicieli Parlamentu Białorusi do Zgromadzenia Parlamentarnego Euronest, gdy tylko wybory parlamentarne na Białorusi zostaną uznane za demokratyczne przez wspólnotę międzynarodową, w tym przez OBWE;

### ***Finansowanie***

96. przyjmuje z zadowoleniem propozycję stworzenia nowego europejskiego instrumentu sąsiedztwa oraz zwiększenie finansowania EPS, o co wnioskował w swoich poprzednich rezolucjach; uważa, że przydział środków powinien być elastyczny i odpowiedni dla obu regionów z zachowaniem równowagi regionalnej, przy czym stosowane w nim podejście powinno być ukierunkowane na wyniki i zaangażowanie oraz postępy krajów partnerskich w dziedzinie reform, lecz także na ich potrzeby i możliwości; zauważa, że większa elastyczność i prostota powinny iść w parze z poszanowaniem prawa do demokratycznej kontroli oraz powinien im towarzyszyć zwiększony nadzór nad wydatkami;
97. jest zdania, że ważne jest utrzymanie rozsądnego poziomu równowagi pomiędzy Wschodem a Południem, szczególnie z tego względu, iż kraje ościenne ze Wschodu są w trakcie wdrażania odnośnych programów i reform w ramach Partnerstwa Wschodniego oraz mają perspektywę przystąpienia do UE; jest jednak przekonany, że równowagi tej nie da się uznać za trwałą; w pełni popiera zasadę elastycznej pomocy finansowej, zróżnicowanej i uzależnionej od osiągniętych wyników, opartej na realnych potrzebach, możliwościach jej wykorzystania oraz osiągniętych celach;
98. uważa, że przegląd europejskiego instrumentu sąsiedztwa musi być spójny z aktualną oceną międzyinstytucjonalnych ram finansowych na lata 2007-2013 i negocjacjami w sprawie okresu po 2013 r. oraz prowadzony w ich kontekście, aby nie podejmować ponownie negocjacji na temat finansowania polityki sąsiedztwa w latach 2012 i 2013;
99. domaga się znacznego podwyższenia pułapu działu 4 budżetu UE na Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa, biorąc pod uwagę to, że chociaż w ciągu ostatnich lat osiągnięto pewne postępy w promowaniu pogłębionej współpracy i stopniowej integracji gospodarczej między Unią Europejską a krajami partnerskimi, to konieczne są dalej idące działania w obliczu pojawiających się nowych wyzwań i obszarów współpracy;
100. podkreśla, że realokacja środków niezbędnych do zwiększenia finansowania EPS powinna

się opierać na jasnych priorytetach i dlatego nie powinna być niekorzystna dla jedyne go unijnego instrumentu reagowania kryzysowego i wspierania pokoju – Instrumentu na rzecz Stabilności – zgodnie z propozycją Komisji; podkreśla, że obecny kryzys związany z długami państwowymi nie powinien mieć negatywnego wpływu na finansowanie EPS;

101. wyraża ubolewanie, że środki dostępne w ramach EPS w znacznym stopniu przeznaczone są na konsultacje, zamiast na projekty i programy i wzywa w związku z tym, do szybkiej zmiany równowagi w odniesieniu do wykorzystania środków w ramach nowego instrumentu;
102. podkreśla, że istotne jest dopilnować – w przypadku państw, na rzecz których UE uruchomiła środki pomocy humanitarnej – właściwego przejścia między etapami odbudowy, rekonstrukcji i rozwoju, aby przeciwdziałać niektórym zgubnym skutkom rewolucji;
103. uważa, że instrument wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego mógłby zostać rozważony jako integralna część europejskiego instrumentu sąsiedztwa; sugeruje, by rozważyć ideę przeniesienia zarządzania środkami w ramach europejskiego instrumentu sąsiedztwa w obręb instrumentu wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w razie, gdyby państwom nie udało się spełnić warunków finansowania z powodu niedostatecznych wyników;
104. podkreśla kluczową rolę europejskiego instrumentu sąsiedztwa we wspieraniu strategii makroregionalnych UE, takich jak strategia UE dla regionu Morza Bałtyckiego i strategia UE na rzecz regionu Dunaju, poprzez zapewnienie finansowania zewnętrznego wymiaru tych strategii, a przede wszystkim działań, w które zaangażowane są kraje sąsiedzkie;
105. podkreśla, że przydział zasobów powinien opierać się na ograniczonej liczbie jasno określonych priorytetów i wymiernych celów, ustalonych w porozumieniu z krajami partnerskimi, z uwzględnieniem ich potrzeb oraz na podstawie jasnej warunkowości i już dokonanych postępów; podkreśla, że wsparcie budżetowe powinno być wykorzystywane wyłącznie w przypadku, gdy istnieją gwarancje należytego zarządzania budżetem, oraz że należy zastosować całą gamę dostępnych narzędzi w celu lepszego odzwierciedlenia priorytetów; sygnalizuje w tym kontekście potrzebę udoskonalenia prawa w dziedzinie zamówień publicznych oraz gospodarowania finansami publicznymi w krajach objętych EPS;
106. podkreśla potrzebę spójnego podejścia do wsparcia udzielanego krajom sąsiadującym indywidualnie przez poszczególne państwa członkowskie UE oraz przez UE w ramach EPS; jest przychylny każdemu instrumentowi, który przyczyni się do koordynacji i usprawnienia działań różnych darczyńców UE w krajach objętych EPS bez nakładania zbędnych obciążeń biurokratycznych;
107. podkreśla, że mimo iż pomoc może stanowić dźwignię finansową dla krajów objętych EPS, nie jest ona wystarczająca, aby zagwarantować im zrównoważony i długofalowy rozwój; wzywa zatem kraje objęte EPS do wzmocnienia i zmobilizowania środków krajowych, utworzenia przejrzystych systemów podatkowych, skutecznego zaangażowania sektora prywatnego, władz lokalnych i społeczeństwa obywatelskiego w realizację programu EPS oraz dążenia do zwiększenia ich poczucia odpowiedzialności za projekty realizowane w ramach EPS;

108. z zadowoleniem przyjmuje decyzję państw członkowskich grupy G-8 o zwiększeniu instrumentów pożyczkowych z korzyścią dla tych krajów partnerstwa południowego, które rozpoczęły przemiany demokratyczne; uważa, że zobowiązania podjęte w ramach „Partnerstwa z Deauville” w dniu 27 maja 2011 r. mogą zachęcić do mobilizacji finansowej na rzecz demokracji i rozwoju w krajach partnerskich Unii Europejskiej;
109. w świetle tzw. arabskiej wiosny oraz regresu demokracji w niektórych krajach Partnerstwa Wschodniego wzywa do dokonania specjalnej, samokrytycznej oceny instrumentów finansowych wykorzystywanych w przeszłości w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa pod względem ich funkcjonowania w dziedzinie demokracji, praw człowieka, sprawowania rządów, zwalczania korupcji, rozwoju instytucjonalnego oraz wspierania społeczeństwa obywatelskiego; jest zdania, że UE musi przyjąć nowocześniejsze podejście umożliwiające ściślejszą współpracę na rzecz zapobiegania konfliktom;
110. jest głęboko przekonany, że należy również dokonać analizy pomocy finansowej na rzecz Autonomii Palestyńskiej i UNRWA w kontekście omawianego przeglądu oraz uwzględnić ją w długofalowym planowaniu jako nieodłączną część polityki sąsiedztwa; nie przyjmuje argumentu, że brak stabilności politycznej w regionie, a także specyfika procesu pokojowego pozwalają jedynie na prowizoryczne planowanie oraz nasilanie pomocy w pojedynczych przypadkach;
111. mając na uwadze aktualne palące potrzeby, szczególnie w sąsiedztwie południowym, wzywa Parlament Europejski i Radę do wypracowania szybkiego porozumienia w sprawie wniosku dotyczącego wzmocnienia instrumentu sąsiedztwa na lata 2012-2013; ponadto wzywa państwa członkowskie do natychmiastowego wypełnienia dwustronnych zobowiązań powziętych w ramach partnerstwa z południowym regionem Morza Śródziemnego oraz w ramach Partnerstwa Wschodniego;
112. nalega, by Rada przyjęła bez dalszej zwłoki wniosek ustawodawczy mający na celu zmianę art. 23 rozporządzenia w sprawie ENPI, przedstawiony przez Komisję w maju 2008 r. i przyjęty przez Parlament w dniu 8 lipca 2008 r., co pozwoliłoby na zainwestowanie niewydanych środków finansowych pochodzących z wcześniejszych operacji; przypomina, że środek ten jest już uznany za istniejący i został przedstawiony w propozycji finansowania przeglądu EPS w ramach budżetu na lata 2011-2013; wzywa Komisję do rozważenia alternatywnych sposobów zapewnienia dostępności dodatkowego kapitału podwyższonego ryzyka udostępnionego w trybie natychmiastowym przez EBI, zarówno w wymiarze południowym, jak i wschodnim;
113. z zadowoleniem przyjmuje prace dokonane przez Europejski Bank Inwestycyjny, szczególnie w oparciu o Instrument Eurośródmorskiego Partnerstwa i Inwestycji, i Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) i podkreśla znaczenie i potrzebę większej synergii z innymi krajowymi i międzynarodowymi instytucjami finansowymi również aktywnymi w tych krajach; popiera zmianę statutu EBOR w taki sposób, by partnerzy w południowym sąsiedztwie kwalifikowali się do otrzymania udzielanego przez ten bank wsparcia, dopilnowując, by między EBI a EBOR, które bazują w znacznej mierze na kapitale europejskim, ukształtowała się owocna relacja współpracy, nie zaś konkurencji;

114. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Wysokiemu Przedstawicielowi Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa/Wiceprzewodniczącemu Komisji, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych, rządowi i parlamentowi państw członkowskich i krajów objętych EPS oraz sekretarzowi generalnemu Unii dla Śródziemnomorza.